

Problematica conservării și restaurării unui stihar de secol XIX

Anișoara Vătuu

Cele mai vechi reprezentări picturale, pe care le putem folosi ca izvor de documentare vestimentară sunt frescele din Biserica Domnească de la Curtea de Argeș, ridicată de Basarab cel Mare și Nicolae Basarab, pe la jumătatea secolului al XIV-lea.

Stiharul este un veșmânt liturgic propriu tuturor bisericilor creștine din răsărit.

La început stiharul era o simplă bucată de postav, cu o tăietură la mijloc în formă de cerc pentru a fi introdus pe cap. Odată cu trecerea timpului forma acestuia a evoluat, scurtându-se în față și câștigând în lungime la spate și pentru o mai bună așezare pe cap s-a făcut o mică ridicătură în partea dinspre ceafă de forma unui triunghi retezat.

Veșmântul sub formă de pelerină este confecționat dintr-o țesătură de tip <<Jacquard>> și decorat cu diferite accesorii. Țesătura este de culoare turcoaz cu motive vegetale precum: flori, frunze pe toată suprafața.

Piesa este decorată cu un galon din mătase de culoare crem în jurul gâtului și două cruci pe spate din panglici de mătase. Stiharul este căptușit cu o țesătură simplă din pânză de bumbac de culoare albastră.

Țesătura tip <<Jacquard>> este realizată în război mecanic cu fire de lână și bumbac și face parte din categoria țesăturilor cu desene mari.

Galonul și crucile sunt realizate mecanic din fire de mătase naturală.

Căptușala este o țesătură simplă, realizată mecanic din fire de bumbac cu legătură tip pânză.

Având în vedere că piesa este un veșmânt de cult starea lui de uzură funcțională a fost avansată, prezentând: depuneri de praf, rupturi, cutări, scămoșări, rărituri pe unele zone, decolorare, pete de ceară, de transpirație și pe unele locuri lipsa de urzeala.

Căptușala și galonul au fost înlocuite cu materiale apropiate de original, ca finețe și culoare, datorită gradului avansat de degradare.

Astfel, ca prim obiectiv al procesului de restaurare, având în vedere complexitatea piesei, s-a efectuat demontarea veșmântului în părțile componente și s-au făcut ușoare consolidări în zonele deteriorate.

În continuare s-a aplicat operația de curățire mecanică, pentru îndepărtarea depunerilor de praf cu ajutorul unei pensule moi.

Tratamentele de curățire s-au aplicat în două faze: cea uscată și apoi cea umedă.

Curățirea chimică uscată s-a aplicat pentru îndepărtarea zonelor pătate și s-a efectuat cu ajutorul diferiților solvenți în funcție de natura petelor. Tratamentul s-a aplicat local prin tamponări ale zonelor pătate și absorbite cu hârtie de filtru. Petele de ceară s-au eliminat prin curățirea crustei cu ajutorul unui bisturiu, apoi prin aplicarea unui slab tratament termic între hârtie de filtru, urmat de o tamponare ușoară a locului petei cu solvenți între materiale absorbante.

Curățirea umedă s-a efectuat în bazin prin imersia pieselor în soluția de spălare cu detergent neionic la o temperatură de 25-30 grade C.

O ultimă imersie s-a efectuat pentru hidratarea țesăturii, în soluție slabă de alcool etilic și glicerina.

Uscarea piesei pe suprafața plană și scoaterea surplusului de apă cu hârtie de filtru.

În faza următoare s-au efectuat operațiile de consolidare. Acestea s-au făcut în gherghef, pe o țesătură suport din pânză de bumbac vopsită în culoarea apropiată de original.

După consolidarea tuturor părților componente a urmat reasamblarea lor, această operație fiind efectuată manual cu ață de bumbac.

Următoarea operație a fost fixarea prin coasere a galonului și a celor două cruci, precum și croirea căptușelii și montarea acesteia pe piesă. În urma restaurării s-a pus în valoare aspectul original al piesei, aceasta aflându-se în expoziția de bază a Muzeului de Istorie.

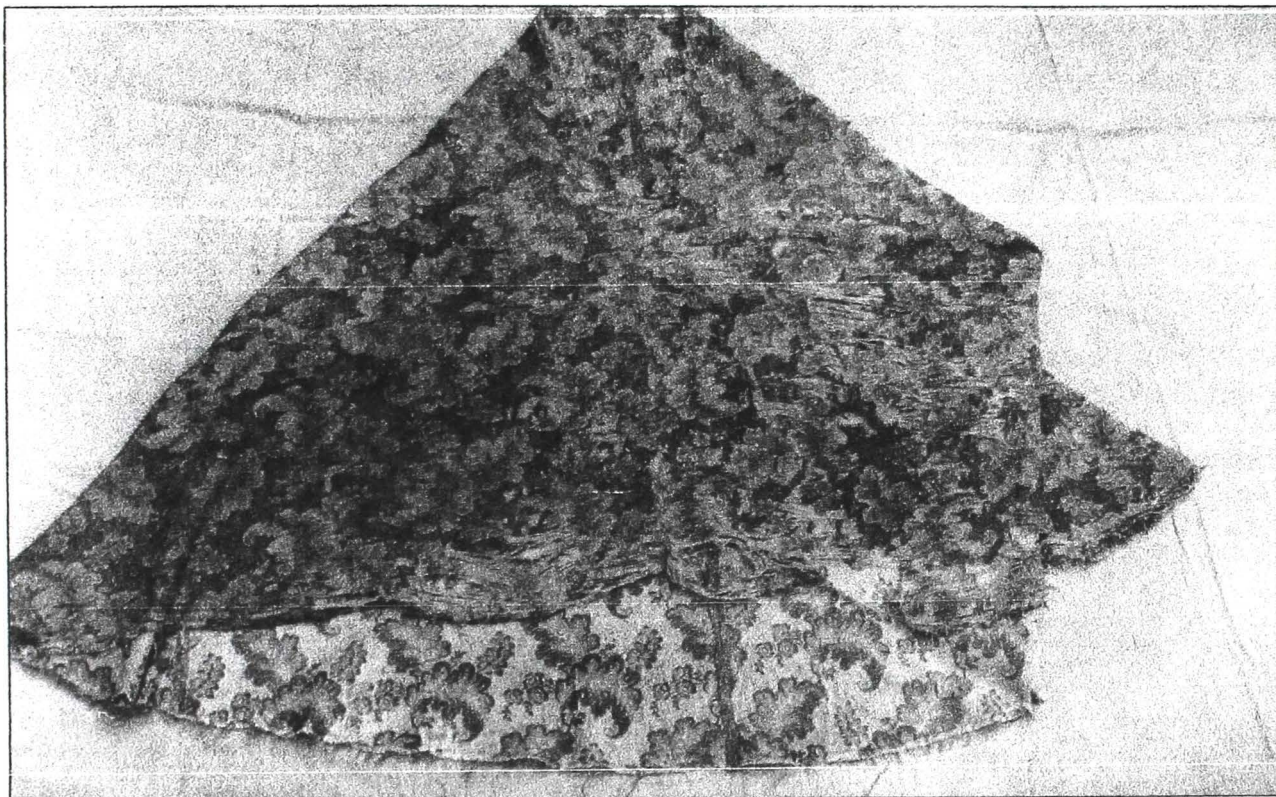

Fig. 1. Înainte de restaurare-față.

Fig. 2. Înainte de conservare detaliu dos (spate).

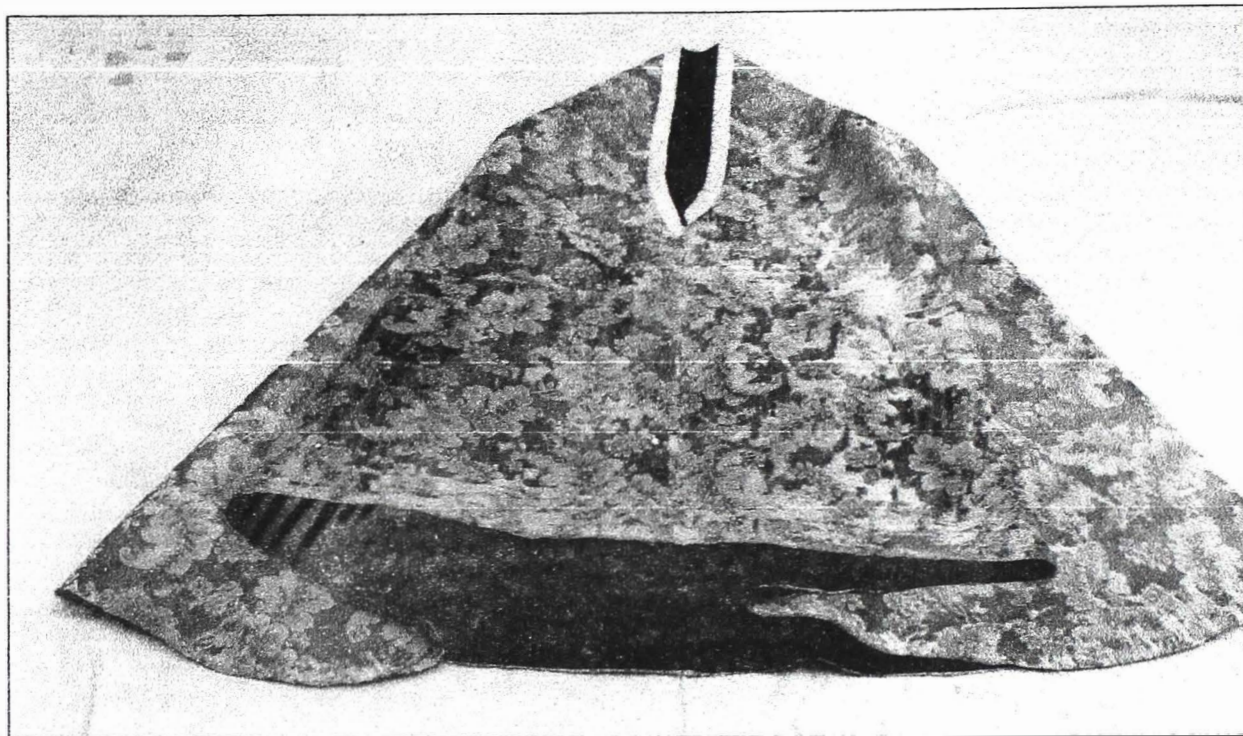

Fig. 3. După restaurare față.

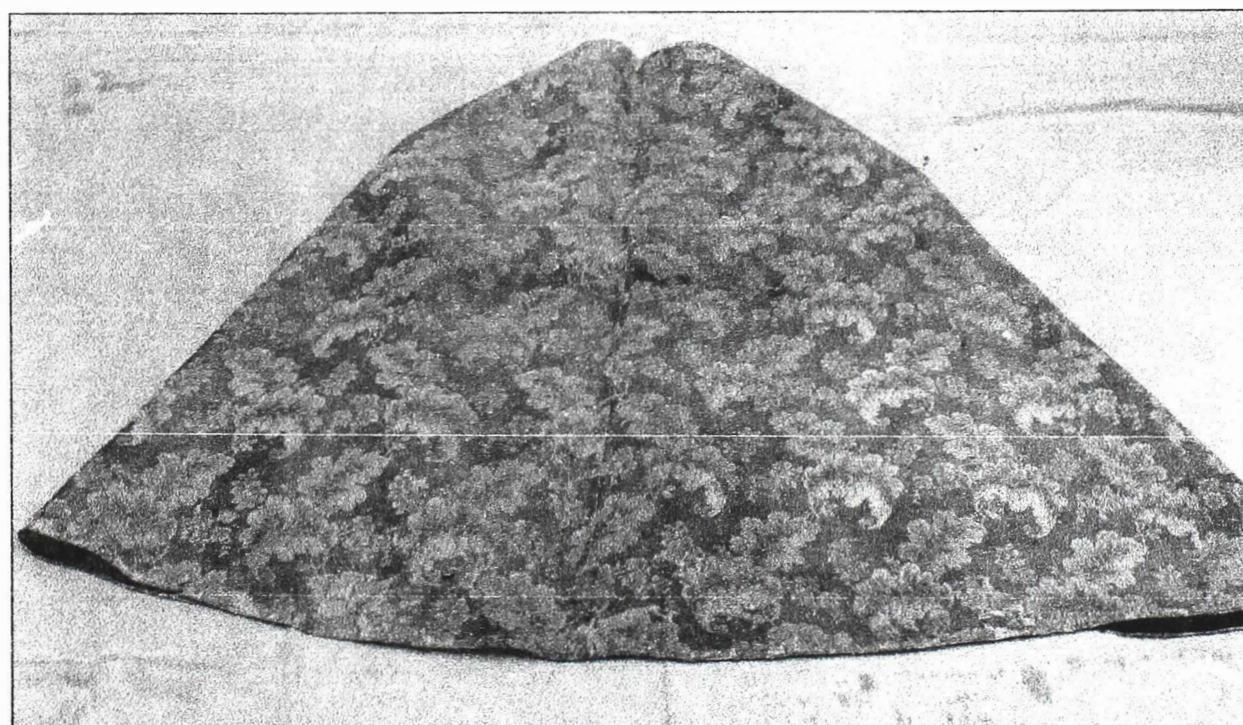

Fig. 4. După restaurare-spate.